

DE OUDSTE OVERLEVERINGEN AANGAANDE DE VIER
EVANGELIËN.

I. HET EVANGELIE VAN MATTHEUS.

(*Vervolg van blz. 31.*)

Indien wij uit het vroeger medegedeelde oogput, zoo eenvoudig in zichzelf, eene vergelijking maken tusschen de woorden des Heeren, in de Evangelien van Mattheus en Lukas vermeld, dan verdwijnen eensklaps die raadselachtigheden, welke zich aan onzen geest voordoen.

Betreffende het werk van Mattheus hebben de vaders ons gezegd, dat hij voor de Joden geschreven had, om daardoor de tegenwoordigheid der apostelen en die van hemzelf te vervangen. En welk woord komt veelvuldiger in het eerste Evangelie voor, dan dit: opdat vervuld werd? — De apostel schijnt zich slechts ééne zaak voor oogen te hebben gesteld, om namelijk de harmonie aan te toonen, die in alle opzichten tusschen de profetiën des Ouden Testaments en den persoon van Jezus Christus bestaat. In de beide eerste hoofdstukken vindt men vijf profetiën aangehaald, in verband met vijf trekken uit Jezus kindscheid. In Hoofdstuk 4, bij den aanvang van Jezus leeraarsambt in Galiléa, eene profetie van Jesaja, aanduidende, dat deze zoo verachte landstreek des heiligen Lands het voornaamste tooneel zou zijn der werkzaamheid van den Messias: „Het volk, dat in de duisternis zat, heeft een groot licht gezien.” Deze godspraak is aan het hoofd van dit gedeelte geplaatst, als de profetische aanduiding van de geheele ambtsverrigting des Heeren in Galiléa (Hoofdst. 9—19). In Hoofdst. 8, te midden eener reeks van wonderen, dit woord van Jesaja, waarvan alle genezingen de vervulling zijn: „Hij heeft onze krankheden op zich genomen en onze ziekten gedragen.” In het 12de hoofdstuk, als een juist kenmerk van Jezus leer, het nederig, zachtmoedig karakter, hetwelk Jesaja in deze woorden had voorspeld: „Ziet, mijn Knecht: Hij zal niet twisten, noch roepen, noch iemand zal zijne stem op de straten hooren; Hij zal het gekrookte riet niet verbrekken en het rookende lemmet zal Hij niet uitblusschen.” In de lijdensverhalen vindt men bovenal bij iedere schrede de aanduiding eener vervulde profetie. Onder de zeven kruiswoorden is alleen door Hem aangehaald de klagt, welke David, door profetischen geest bezielde, in den 22^{den} psalm den lijdenden Messias in den mond heeft gelegd: „Mijn God! mijn God! waarom hebt Gij mij verlaten?” Is zulk een boek dus niet bijkbaar geschreven met het oog op de Joden? Dit wordt nog duidelijker door het eerste vers van Hoofdstuk 1: „Het boek des geslachts van Jezus Christus, den Zoon van David, den Zoon van Abraham.” Deze woorden bevatten de volledige aanduiding van het Messias-idee, den persoon aan Gods volk beloofd, als den nieuwen David, die het op nieuw ten top punt van glorie moest voeren en als het nageslacht van Abraham, waarin alle geslachten der aarde gezegend zouden worden. — En wat blijkt ons nu uit de laatste woorden van dit Evangelie? Die juiste profetische omschrijving van den persoon en het werk van den Messias, volkomen in Jezus bewaarheid. Bij zijne op handen zijnde hemelvaart sprak Hij immers: „Mij is gegeven alle magt in hemel en op aarde. Gaat dan heen, onderwijst alle volken, dezelve doopende in den naam des Vaders, en des Zoons en des Heiligen Geestes.” Dit is dus wel het Messias-idee in zijne uitgestrekte en verhevenste beteekenis. Het laatste woord van dit Evangelie is de getrouwe tegenhanger van het eerste.

Wat was dus het Evangelie van Mattheus bij zijne verschijning? — Men moet het beschouwen als de laatste en magtigste noodiging van God aan zijn volk, om Jezus als den beloofden Messias te erkennen en Hem als zoodanig te ontvangen. Het is eene Goddelijke bepaling, en als deze verworpen wordt, blijft er slechts veroordeeling en vernietiging over. Tien jaren nadat deze uitnoodiging in het licht was verschenen, vervulde het roemeische leger alle bedreigingen, die bijzonder in dit geschrift zijn verrat. — En wat is voor ons, nog te dezer ure, dit grootsche en waarlijk majestueuse, apostolische werk? — Het voortdurend bewijs van Gods getrouwheid, het bewijs, dat God geen tittel of jota heeft laten vallen van alles wat Hij van het begin der wereld heeft gesproken, en dat, zoo als de apostel Paulus in 2 Kor. 1: 20 schrijft: „Zoovele beloften van God als er zijn, die zijn Ja en Amen in Christus.” — Dit Evangelie is het Oude Testament, vervuld voor zoo ver dat gedeelte aangaat, en hetgeen bij het openen van het Nieuwe verder wordt voortgezet.

DE GEVONDEN SCHAT.

In een dorp van Frankrijk leefde een arme herder, die vrouw en acht kinderen had, welke hij met veel zorgen onderhield. Toch, hoe zwaar het hem viel, tien menschen te voeden en te kleeden, wist hij toch door spaarzaamheid zooveel over te garen, dat hij een bijbel kon koopen, waarnaar hij reeds lang verlangd had, want de zijne was door het veelvuldig gebruik geheel versleten. Nu kocht hij wel niet een geheel nieuwen bijbel, slechts om de goedkoopte een ouden, maar nog geheel bruikbaren, en die ook met zulke groote letters gedrukt was, dat hij hem goed lezen kon. Daarbij had hij aan dit boek nog eene bijzondere stichting; want zoo dikwerf hij het in de hand nam, moest hij gedenken wat dat wel voor menschen mogten geweest zijn, die eenmaal uit dezen bijbel hun geloof en troost geput hadden, en dan dacht hij: „Deze liggen nu reeds in het graf en zijn na veel lijden de heerlijkheid ingegaan; maar ik oude zwerf nog hier beneden, en zij hebben mij dezen bijbel gelaten, opdat ik mij even als zij voor de eeuwigheid bereiden kan.” Hij las er ook dikmaals in, en menigen lieven avond zat hij met vrouw en kinderen en las een psalm, of de geschiedenis van Jozef, of in een van de evangelien; en de langste winteravonden waren voor de arme menschen, als zij deze heilige geschiedenissen gelezen hadden, zeer huiselijk en vol vrede. Maar vooral als het Kerstfeest naderde, dat de engelen, gelijk geschreven staat, het eerst met de herders gevierd hadden, verheugden zij zich van ganser harte, ook zulke arme herders te zijn, die juist evenzoo een heerlijk Kerstfeest konden vieren.

Op zekeren zondag kort na Kerstfeest zat onze herder des avonds als naar gewoonte voor zijn bijbel. Hij heeft eene bladzijde afgelezen, slaat het blad om, en bemerkt dat dit niet op elkander past; hij moet, denkt hij, uit vergissing twee bladen hebben omgeslagen. Hij slaat dus weer terug, en goed toezien ontdekt hij dat er twee bladen aan elkander gehecht zijn. De herder neemt een mes en snijdt ze voorzigtig van elkander. Daar tusschen vindt hij een banknoot van vierhonderd francs! Hij wil zijne oogen niet vertrouwen; maar het is zoo. Hij zit sprakeeloos van schrik. Intusschen valt hem een strookje papier in het oog, dat daarbij ligt, en daarop staan de volgende woorden: „Deze som heb ik met zeer veel moeite opgespaard. Maar aangezien mijne natuurlijke erfgenen allen rijke menschen zijn, die volstrekt niets behoeven, zoo vermaak ik u deze nalatenschap, u, die dezen bijbel lezen zult.”

De herder schudde het hoofd; hij kon het maar niet vatten. Hij moest eerst behoorlijk tot zichzelf komen, eer hij zich over zijnen schat kon verblijden. Maar daarna kwam er eene blijdschap en gejuich onder vrouw en kinderen, als er in deze hut nog nooit geweest was.

Met dezen zonderlingen bijbel was het waarschijnlijk dus toegegaan: hij was afkomstig van iemand die in Gods woord zijn lust had; en wijl hij kinderloos was en zijne bloedverwanten geld genoeg hadden, wilde hij God zelve tot uitvoerder van zijn testament maken, opdat Hij dit geld dengene zou doen toekomen, die het hoog woudig had en Gods woord hartelijk lief had. Welligt dunkt u, moet dat een wonderlijk man geweest zijn, maar mij dunkt een voortreffelijk man; en menigeen zou wel willen dat er meer zulke menschen waren die, eer zij sterven, zulke papieren in hunnen bijbel leiden. Maar weet, in uw bijbel liggen werkelijk zulke schatten en nog veel kostelijker. Er liggen schatten in die nimmer verteerd worden, die de mot en de roest niet verteren en die de dieven niet stelen. Zoekt er maar naar.

T. M. L.

BERIGT.

Voor zooveel doenlijk is de ZONDAGSCHOOL-ALMANAK voor 1871 aan de leden verzonden. De leden welke dien niet hebben ontvangen, gelieven hun exemplaar met een door hen geteekend bewijs te doen afhalen bij de Uitgevers HÖVEKER & Zoon. De niet-kontribuerende leden zullen zelve erkennen dat het frankeren van vier vellen druks die gratis geschonken worden, over eene menigte exemplaren voor de Vereeniging te bezwaren is. Sekretarissen van plaatselijke vereenigingen kunnen de aanvraag bij de Uitgevers schriftelijk doen, die dan voor de leden te hunner plaatse zoo mogelijk bij boekverkoopers gelegenheid in een pakket aan het adres van den aanvrager de noodige exemplaren zullen toezenden.

T. M. LOOMAN.

Binnenl. Secretaris.

GEEF MIJ UW HART.

MANDELSOON.

Heil mij, ik mogt het hooren
Dat afgebeden woord,
Uw wil klonk mij in de ooren
Als hemelech heilakkoord.
„Mijn kind, geef mij uw harte,“
Zoo hebt Gij, Heer, gevraagd,
En onrust, vrees en smarte
Was spoorloos weggevaagd.

Mijn hart was uw begeeren;
Heer, die mijn Heiland zijt,
Door tot mij in te keeren
Hebt Gij 't Uzelf gewijd.
Nu werkt in mij uw leven,
Nu woont in mij uw zin,
Gij maakt, nooit moé van geven,
Zelfs 't sterven mij gewin.

C. S. A. v. S.

VOOR DEN ONDERWIJZER.

AUGUSTUS. — VIERDE WEEK.

Gideons zegespraal. Rig. 7.

Gideons geschiedenis is eene der heerlijkste voor allen, die het in hun hart ernst is met de dienst des Heeren. Nauwelijks eenige andere is er, die zoo openbaart, dat geene personen of omstandigheden den Heer te klein of gering zijn om de grootste uitkomsten te weeg te brengen. Alleen moet er in ons iets zijn van den geest, die den Engel deed zeggen: „de Heer is met u, gij strijdbare held.“

Wat had Gideon recht gegeven op zoo eervolven, onderscheidenden naam? Iets groots had hij nog niet verrigt. De Heer ziet op het hart, en Gideons tarwe dorschen bij de wijpers, om die te vlugten voor het aangezicht der Midianieten openbaarde een geest, die in het droevig heden nog niet aan betere toekomst vertwijfelde en den jeugdigen held deed handelen, waar anderen werkeloos zochten.

„De Heer is met u, de Heer ziet met welgevallen uw doen, en zijne goedkeuring rust op wat ongaat in uw binnenste.“ Zoo geeft de Engel in Gideons hart een tegenwigt aan de gedachte, die zijn verlangen, om iets voor zijn volk te zijn drukt, de gedachte: „Mijn duizend is de armste in Manasse en ik ben de kleinste in mijns vaders huis.“ Het is, of Gideon zeggen wil: mijn hart is brandende in mij, behoorde ik tot Israels grootere stammen, ware ik uit een aanzienlijk geslacht in Efraim, de Midianieten zouden spoedig weten, dat er een hart en arm in Israel zijn, die reikhalst om zich met hen te meten. Gods openbaring moet aan Gideon leeren, dat in wiens oog hij te laag sta of te onbeduidend is, Jehova juist als een zoodanige hem heeft uitverkoren, om Israel te beschamen en Midian te straffen.

Ieder waar Hervormer is geroepen zijne hervorming van huis uit aan te vangen, magt te toonen om in het kleine getrouw te zijn, opdat hij in zijnen kring in het groote vertrouwd worde. Gideon moet Baals beeld en altaar en bosch durven verbreken en uitroeyen, daardoor zal hij in magt- en moedbetoon openbaren, dat de Heer met hem is, en dat hij met den Heer zijn volk wil bevrijden. Steeds heeft de Heer voor zijne geroepenen een voorbereidend werk. Wel hen, die in 't kleine getrouw zijn, zij worden van grooter tot grooter geroepen; naarmate hunne krachten toenemen in den strijd waat hunne heerlijkheid en eere.

De gehoorzame wil God bevestigen in zijn geloof door genade voor genade. Opdat Gideons hart naar zijne behoefte gesterkt worde, voldoet de Heer herhaaldelijk aan zijne bede ten aanzien van het vlies. Ook wij mogen, als wij het goede zoeken en bedoelen, vrijmoedig zijn in onzen verborgene omgang met God. Als wij Hem in het verborgene teekenen vragen, mits met kinderzin en in verband tot den arbeid voor Hem te doen, God is ons niet minder een Vader dan Hij voor Gideon was. De Heer wil, dat waar wij openlijk, in de wereld voor Hem moeten staan, wij daar vaststaan in zijne kracht en tot zijne eer.

Alzoo voorbereid en gerijpt tot zijn rigterswerk riep Gideon Israel ten strijde. Twee en dertig duizend strijdbare mannen kwamen. Maar niet door deze moest Israel verlost worden, het moest wezen door den Heer en zijnen uitverkoren held. Welligt waren de 22,000, die terstond terugweken, reeds daarom bloode en versagd, omdat Gideon geen man van aanzien en rang, maar een kleine van uit de armen was. Welnu niet enkel deze bloeden, nog meer dan negen tienden van de in waarheid dapperen moesten van den strijd en de zegespraal worden uitgesloten. Met slechts drie honderd als keurbende zal het gevaar gekeerd, en vrijheid en vrede worden aangebragt. Vroeg Gideon vooraf in geloof een teeken, nu voordat hij de vuurproef doorstaat, geeft hem God genadig een teeken, opdat hij wete in wien hij gelooft, wat het in heeft het Woord: „de Heer is met u, gij strijdbare held.“ In het droomverhaal uit den mond van een der midianitische wachters vernomen, ziet Gideon de uitkomst zijner onderneming en zijn hart en hand zijn ten volle bereid tot de grootsche taak.

Wanneer wij de geschiedenis der gemeente en van hare Gideons lezen, blijkt ons uit elke bladzijde, dat de Heer voor zijne helden allen, gelijk voor dezen rigter, eene eigene opvoeding, een bijzondere weg van geloofsbezieling en heilijng heeft. Niemand had den vuuroven in te gaan, die niet vooruit tegen de vuurvlammen gehard en daarvoor onkwetsbaar werd. Wie is tot deze dingen bekwaam, hebben wij bij elke Godstaak te vragen, en steeds luidt het antwoord als eens dat van Paulus: (2 Kor. 3 : 5b) „onze bekwaamheid is uit God.“

Door niet meer dan drie honderd mannen werden Midians duizenden verslagen, en zulc een schrik allen Israels vijanden ingeboezemd, dat het volk 40 jaren lang rust had van zijne vijanden.

Leert ons deze uitkomst, dat gelijk wij dwaas zijn in het steunen op stoffelijke en vleeschelijke kracht, even dwaas is, die door uitwendige, schrikwekkende omstandigheden in maatschappij of kerk zich vrees laat inboezemen. Geene geduchtheid van tegenstanders of magt van omstandigheden is voor ons te vreesen, alleen eigen overmoed of ongelooft, het niet waardig zijn van het woord des engels: de Heer is met u, gij strijdbare held. Voor God is het weinig, hoe gering, hoe klein wij zijn, waat wie gelooft, vermag alle dingen in Christus, die hem kracht geeft.

Hoeveel is er in onze dagen, dat tot heiligen strijd ons roept. De wijsbegeerte heeft de steunels des kerkelijken levens doorknaagd en meent het koningrijk Gods te hebben overwonnen. Vleeschelijke vrijheids-, geld- en genotzucht roept de lagere standen der maatschappij tegen rijkdom en orde te wapen. Allerlei gewoonten van zinnelijk genot ontzenuwen en bedwelmen de levenskracht, en bederven in maatschappij, kerk en zending al wat groots en edels wordt beproefd. Tegenover deze staan wij als Gideon, klein, zwak, alleen en veracht, maar wij staan daer met Hem die gezegd heeft: „de vossen hebben helen en de vogelca des hemels hebben nesten, maar de Zoon des menschen heeft niet waar Hij het hoofd nederlegge.“ Door zijne vijanden gejaagd totdat zij Hem van de aarde aan het kruis hadden verhoogd, heeft de Christus van het kruis en door het kruis de wereld overwonnen, en zijne gemeente gesticht. Zonder rustpunt of steunpunt voor onzen voet zullen wij met onzen Heer overwinnen, alleen door den Heiligen Geest. Die Geest zij ons genoeg. Hij zal door ons getuigenis en leven de leugen beschamen, de stormen doen bedaren en de menschheid heiligen. De Heer is met ons, daarom laat ons in Hem strijdbare helden, kinderen des koningrijks ons toonen.

C. S. A. v. S.

B E R I G T.

Buiten schuld en tot groot leedwezen der Redaktie is de druk en verzending van „DE CHRISTELIJKE FAMILIEKRING“ vertraagd. De eerstvolgende bladen zullen nu spoedig achter elkander verzonden worden.

ALGEMEENE VERGADERING

VAN DE

NEDERLANDSCHE

ZONDAGSCHOOL-VEREENIGING.

Even als voor twee jaren zal er D. V. eene *Algemeene Vergadering van Leden en Belangstellenden*, bij goed weder in de open lucht, gehouden worden, waarbij engelsche afgevaardigden van de „SUNDAYSCHOOL-UNION“ tegenwoordig zullen zijn. Er zal ook eene bijbelsche les met kinderen gehouden worden. De dag is bepaald op Woensdag 27 September e. k.

Nadere bepaling van werkzaamheden, plaats en tijd volgen. Het Bestuur hoopt op eene ruime opkomst uit alle oorden des vaderlands.

SANHERIB, KONING VAN ASSYRIË.

Bovenstaande afbeelding is die van Sanherib, koning van Assyrië, van wien wij zooveel in den Bijbel lezen, tijdens de regering van Hizkia (zie 2 Kon. 18 en 19 en Jes. 37.) Zij is genomen naar die, welke men uit de ruïnen van Nineve heeft opgedolven. Zij stelt hem voor zoo als hij gezeten is op een troon, bestierende het beleg van eene stad die zijne soldaten bezig zijn in te nemen.

Boven deze afbeelding staat in pûl- of spijkerschrift een opschrift, dat wij reeds in Dl. 11 blz. 84 gegeven en beschreven hebben, en hetwelk aldus luidt: „Sanherib, de magtige koning, koning van het land van Assyrië, zittende op den troon des gerichts vóór de stad Lachis. Ik geef verlost tot hare uitmoording." (2 Kon. 19: 8; Jes. 37: 8.) Dit is eene van die vele daar gedaan ontdekkingen, die de juiste waarheid van den Bijbel bevestigen, dienende jaren nadat de daarin vermelde gebeurtenissen geschied zijn.

T. M. L.

VOOR DEN ONDERWIJZER.

NOVEMBER. — EERSTE WEEK.

Josia — het Wetboek (2 Kon. 22).

Josia was acht jaren oud toen hij koning werd en nog geen veertig toen hij stierf. De Prediker zegt: (10: 16) „wee het land welks koning een kind is.”

Voorzeker, indien dat kind goede raadsliden en voogden heeft, en het niet naar ouder en verstandiger lieden luistert. Van Josia lezen wij (vs. 2) dat „hij deed, dat recht was in de oogen des Heeren.” Dit had hij van zijn vader niet geleerd. Van dezen (hij heette Amon) vinden wij opgeteekend, dat hij „den Heer, den God zijner vaderen verliet,” hoofdstuk 21: 21. Slechts twee jaren regeerde hij, en werd toen door zijne eigene knechten vermoord. Maar het volk wroekte die misdaad en zette zijn achttienjarige zoon op den troon van Juda. — Was zijne moeder godvreezend? Wij weten het niet. — 't Zij de invloed van zijn grootvader Manasse, die in de gevangenis van Assyrië bekeerd was, en bij wiens dood Josia 6 jaren telde, — of van den profet Zefanja, die ook in zijn tijd leefde en profeteerde, of wél de leiding van den hogepriester Hilkia in vereniging met de profetes Hulda door den Heer is gebruikt om op het hart van den jongen koning te werken — of nog andere personen, van wie de Schrift zwijgt, maar de eenwigheid spreken zal: wij weten het niet met zekerheid. Maar laat ons denken aan zoo menigen godvreezenden onderwijzer of onderwijzeres, kindermeid of baker, die den kinderen van ongelovige ouders ten zegen was.

Volgens 2 Kron. 34: 3 begon Josia reeds in het achtste jaar zijner regering, dus op zijn zestiende jaar, „den God van zijn vader David te zoeken,” en in het twaalfde jaar zijner regering, (toen was hij 20 jaar oud) „begon hij Juda en Jeruzalem van de hoogten en de bosschen en de gegoten en gesneden beelden te reinigen.” Weder vielen de Baalsaltaren en de zonnebeelden, die daar boven waren, voor den moker dergenen, die ze vermorzelden, en deze reiniging strekte zich over het gansche land

Juda uit, ja zelfs de steden van Manasse en Efraim tot in Nafthali toe werden niet uitgesloten. Toen werd ook de profete van den „man Gods uit Juda” tegen het altaar te Bethel in de dagen van Jerobeam gesproken, vervuld (1 Kor. 13: 2), en de „gestampte” en „vergruisde” afgodsbeelden mengden hunse puinhoopen met de asch der beenderen van de priesters der hoogten.

Zoo wendde zich de vorst thans tot den tempel des Heeren, die in de laatste halve eeuw weder zeer in verval was geraakt. Eene vrijwillige offergave in geld werd van ieder tempelbezoeker gevraagd, dat door de „dorpelwachters” aan de deuren werd ontvangen (vers 4.) In het achttiende jaar zijner regering — hij telde toen 26 jaar — werd de schrijver Safan door den koning naar Hilkia den hogepriester gezonden, dat deze „het geld opsommen” zou, dat in het huis des Heeren gebragt was, en daarna werd dit geld aan opzigtters, „verzorgers van het werk” gegeven om „de breuke te heelen” (vers 5.) Dezen handelnden zoo „trouwelijk,” dat niet eenmaal rekening en verantwoordig van hen gevraagd werd, want op timmerlieden en metslaars en al wie er aan werkten, konden zij staat maken. Te midden van den diepen afval van Israël was het waarlijk een bewonderingswaardig feit, dat er toen zulke trouwe werklieden werden gevonden. Voorzeker zal Hilkia wel geweten hebben aan wie hij het werk opdroeg; maar toch tuigt deze kleine bijzonderheid van een minder diep zedelijk verval dan men zou verwacht hebben. Ook onder ons zijn lieden, die „ieder het zijne geven,” maar van dat „ieder” God, die het meeste van hen te vorderen heeft, uitsluiten. Bij een heilig werk (tempelreiniging) behooren heilige handen, die niet door woekerzucht, of afzetterij onrein zijn geworden. Ook dit nog: wilt gij betrouwbare menschen in uwe dienst hebben begin met hen te vertrouwen. Wij wantrouwen wel eens iemand eer wij weten, dat er reden toe is. Toch zou het in onze maatschappij, waarin de leugen overheerschend is, zeer verkeerd zijn tot regel aan te nemen, dat men geene rekening en verantwoording behoeft te vragen.

Al wat wij tot dusverre goeds van Josia vernamen werd door hem verrigt voordat hij in het bezit was van een geschreven woord des Heeren, — bij gevolg onder den invloed van het gesprokene door priesters, profeten of anderen. Nu lezen wij, vers 8, dat bij het verbeteren van het huis des Heeren het wetboek werd gevonden, dat Hilkia aan Safan ter hand stelde, en deze laatste tot den koning bragt en voor hem las (vers 9 en 19.) Wie denkt hier niet aan den jeugdigen Magister van Erfurt, die ook eerst op zijn 21ste jaar, dat is slechts 5 jaren vroeger dan Josia, het Woord Gods in de boekerij van het klooster vond. Die Bijbel was voorwaar niet minder bestoven dan het wetboek, dat Hilkia uit een verborgen hoek had opgeraapt. Voor beiden, Josia en Luther, werd het Godswoord eene aanleiding tot verootmoediging en het rechte zwaard, waarmede alle geestelijke vijanden werden bestreden, de grondwet der Hervorming. Beide mannen waren hervormers, alleen was de Hervorming van het jaar 1517 onzes Heeren duurzamer en rijker in gevolgen dan die van het jaar 634 vóór zijne geboorte. Waarom? Omdat, zoo als straks de profetes Hulda aan Josia zeggen zal, het rijk van Juda zijn ondergang nabij was. Deze terugkeer tot des Heeren getuigenis was slechts eene laatste sikkering van de levenslamp dezes rijks; vijf en twintig jaren later was Juda in Babel en de prachtige tempel van Salomo een puinhoop. De Hervorming der 16de eeuw daarentegen was bestemd om onder de leuze: „tot de wet en tot de getuigenis” nieuw levensbloed te storten in de aderen van Europa, ja der geheele Christenheid. Met het oog op den 31sten October mogten deze aanmerkingen niet achterwege blijven.

En nu vers 11—13. De koning hoort de woorden des boeks met ontzetting. Hij scheurt zijne kleeders als een uitwendig teeken van diepen rouw, dat bij hem wél een bewijs was van innerlijke verootmoediging. Men denke aan de gevallen, waarin het dit niet was, b. v. aan den hogepriester Kijafas, toen hij uitriep: „wat hebben wij nog getuigen van noode, gij zelf hebt zijne goldastering gehoord!” (Matth. 26: 65.) Dat ook deze uitwendige verootmoediging den Heere niet misbaagt leert ons Achabs geschiedenis, die wél zijn kleed maar niet zijn hart scheurde, en toch wordt tot Elia gezegd: (1 Kon. 21: 29) „Hebt gij gezien, dat Achab zich vernederd heeft?” enz.

Josia zendt dadelijk boden (Hilkia, Ahikam, Achbor, Safan, en 's konings knecht Assja) naar de profetes Hulda; niet om uitlegging van het gelezene te vragen; hij heeft het maar al te goed verstaan; maar omdat hij gevoelt, dat „de grimmigheid des Heeren groot is, dewelke tegen ons onstoken is, omdat onze vaderen niet gehoord hebben naar de woorden dezes boeks, om te doen naar al wat ons voorgeschreven is.” Hij vermoedt niet alleen, hij gevoelt het, daar moet eene tuchtiging komen na zulk een afval, zoo al niet eene geheele verwerping. Daarover moet de profetes geraadpleegd. En deze, volgens vers 14 de huisvrouw van Salum, den kleinzoon van Harhas, den kleedbewaarder, is dadelijk gereed met een antwoord des Heeren. (Men denke aan hen, die ook op zulk eene wijze den Heer raadpleegden, en gunstige of ongunstige antwoorden ontvingen; Jerobeams huisvrouw bij Ahis, Achab bij Micha enz., aan Saul, die volstrekt geen antwoord kreeg.)

Vers 15—20 bevat dat antwoord, waarin de Heer aan

Josia laat zeggen, „dat Hij kwaad over deze plaats zal brengen, naar al de woorden dezes boeks.” (Die woorden leest men in Deuteronomium, waar Mozes den zegen en den vloek aan Israël voorhoudt, hoofdst. 27 en 28.) De reden waarom dit kwaad komen zou, ontvouwt de Heer in vers 17, afgoderij. Maar voor Josia in het bijzonder heeft de profetes eene aangenameer boodschap; tot hem zegt de Heer: „Aangaande de woorden, die gij gehoord hebt, omdat uw hart week geworden is, en dat gij voor het aangezicht des Heeren vernederd hebt, en dat gij uwe kleeders gescheurd en voor mijn aangezicht gewend hebt, zoo heb Ik u ook verhoord. Daarom zie, Ik zal u verzamelen tot uwe vaderen, en gij zult met vrede in uw graf verzameld worden, en uwe oogen zullen al het kwaad niet zien, dat Ik over deze plaats brengen zal.”

Zoo blijft er ook hier eene ark over voor dezen Noach; zoo wordt ook deze Loth uit Sodom geleid voordat de verwoesting komt; zoo wordt ook deze Henoch ten hemel opgenomen eer de zondvloed aanbreekt. En het „omdat” van dit voorregt boven duizenden ligt in (vers 19) het week worden van de hart. Dat is het eersigenoemde, waarop het vernederen, het kleeders scheuren, het weenen volgt. Dat is de ware verootmoediging. Daar zijn harten, die nooit week worden; daar zijn steenen harten (Ezech. 11: 19), daar zijn ook vleesch en harten. Steen is hard en vleesch is zacht. Het steenen hart kan weggenomen worden en een vleesch hart daarvoor in de plaats gegeven. (Ezech. 36: 26.)

Een nieuw hart. Daar is een weenen, dat nog niet het bewijs is van een vernieuwd gemoed, van een week hart. Daar is eene droefheid der wereld, die den dood werkt, maar ook eene droefheid naar God, die eene onberouwelijke bekeering werkt tot zaligheid. (2 Kor. 7: 10.) Dat Josia's droefheid van den echten stemtel was bewijst het slot zijner geschiedenis, zijn ijver voor den Heer, en het luisterrijke Paascheest, dat hij dadelijk daarop vierde, nadat hij zelf „de woorden des boeks” voor gansch Israël in den tempel had gelezen. Van dat Paascheest staat ons 2 Kron. 35: 18 opgeteekend: „Daar was ook geen Pascha gehouden, van de dagen van Samuel af, en geene koningen van Israël hadden zulk een pascha gehouden, gelijk dat Josia hield.” Na zulk eene verootmoediging, en zulk ijveren voor den Heer is het ook eerst recht feestvieren. Niet alleen om het pad zuiver te maken, maar ook om het zuiver te houden is het eenige rigtsnoer Gods Woord, Ps. 119: 9.

EENE LIEFELIJKE VRUCHT VAN DE LAATST GEHOUDEN JAARVERGADERING.

Het bestuur ontving deze dagen uit Delfshaven het navolgend schrijven:

WelEdele Heer!

„Op een onzer altates vergadering van Onderwijzers van de Zondagschool te Delfshaven, werd door den afgevaardigde naar de Vergadering van de Zondagschool-Vereeniging te Amsterdam, verslag uitgebragt van de daar verrigte werkzaamheden. Na gewezen te hebben op de groote behoefte van de kas der Zondagschool-Vereeniging, werd door hem voorgesteld, een collecte te houden op de Zondagschool, ten voordeele van de Ned. Zond.-Vereeniging. Dit voorstel werd met algemeene stemmen goedgevonden, en de collecte bragt tot ons aller genoegen een som van f 20 op.”

Veel zijn de blijken van goedkeuring van den zegen die op deze zamenkomst in Vliedzorg rusten. Het bestuur is door dit blijk vooral getroffen. Als de zondagschool-onderwijzers dit voorbeeld wilden volgen om jaarlijks maar eenmaal eene collecte te houden voor de Vereeniging, niet alleen zou deze daardoor finantiel zeer gebaat worden, maar het voordeel zou daarvan gewisselijk tot de zondagscholen zelve terugkeeren.

BERIGT.

Met 10. November verschijnt het nieuwe Kerstboekje voor dit jaar, getiteld: Wat de lichtjes van den Kerstboom ons alzoo voorstellen. De leden die f 5 kontribueren ontvangen daarvan terstond een presentemplaar. Wij hopen groote bestellingen spoedig te ontvangen.

Kalender en Almanak zijn weder ter perse, en zullen zoodra mogelijk verzonden worden.